

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta:	Lucie Medová
Téma práce:	Poškozený a jeho ochrana v trestním řízení
Rozsah práce	150 448 znaků
Datum odevzdání práce:	2. 12. 2020
Vedoucí diplomové práce:	Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Simona Heranová, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma, které si diplomantka zvolila, je tématem velice aktuálním, poznamenaným výraznými komplexnějšími změnami týkajícími se posilování postavení poškozeného v trestním procesu a ochrany obětí trestných činů, přičemž oběma těmito aspekty se diplomantka zabývá. Na aktuálnosti tématu dodávají i dlouholeté (a dosud bezvýsledné) legislativní práce na novém trestním řádu, které diplomantka taktéž neopomíjí. Z hlediska aplikační praxe je pak aktuálně poměrně intenzivně řešenou otázkou zejména dělení nemajetkové újmy na dílčí nároky (viz § 2956 o. z., § 2958 o.z. a další), tou se však diplomantka již hlouběji nezabývala. Aktuálně se úpravy poškozeného a jeho zmocněnce do jisté míry týká také novela trestního řádu provedená zákonem č. 333/2020 Sb., ani ta není v práci zmíněna, nicméně ve vztahu k v práci řešeným otázkám nejde o vadu.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Náročnost tématu vyplývá především z nevyhnutelného propojení specifických otázek trestního procesu (postavení a práva poškozeného, potažmo oběti) s otázkami typickými pro právo občanské, přičemž ke kvalitnímu zpracování vyžaduje též průřezovou znalost trestního řízení napříč zejména stadiem řízení přípravného a řízení před soudem.

Ke zpracovávanému tématu je k dispozici opravdu rozsáhlý výčet odborných pramenů, přičemž práce vychází spíše z menšího, avšak dostatečně reprezentativního výběru z nich. Diplomantka nevyužila např. práce Dr. Látala, které jsou sice staršího data, přesto nadále zůstávají cenným informačním zdrojem k poškozenému (zde je ovšem na místě přihlédnout i k aktuálně ztíženým podmínkám přístupu k literatuře, která není dostupná dálkově v elektronické podobě). S ohledem na zvolené téma by také práci slušela větší práce s četnou a snadno dostupnou judikaturou a kazuistikou, diplomantka však vychází z opravdu malého množství judikatury (ačkoliv tam, kde z ní čerpá, tak činí zpravidla zdařile). Nerozlišuje také, zda jde o soudní rozhodnutí publikovaná ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek NS.

S využívanými zdroji však diplomantka pracuje velmi zdařile, parafrázované zdroje příležitostně vzájemně konfrontuje, vhodně je zasahuje do plynulého textu. Významné judikatorní závěry parafrázuje z komentářů a v práci tak nechybí.

Diplomantka zvolila při zpracování tématu zejména metodu analytickou a deskriptivní

3. Formální a systematické členění práce

Formální členění práce je přehledné, v zásadě odpovídá doporučené šabloně (užívá až čtyřstupňovou hierarchii nadpisů).

Systematika práce je velmi dobrá, text je konsistentní, čtivý a přirozeně se rozvíjející. Jednotlivé kapitoly jsou smysluplně děleny, přitom navzájem logicky navazují a výklad i rozbor diplomantky vytvářejí ve svém souhrnu velmi kompaktní celek. Diplomantka zasazuje své výklady do dvou hlavních částí, v první se věnuje poškozenému (kapitola 2.), ve které přehledně rozepisuje dobře zvolené i zařazené dílčí souvislosti jako postavení poškozeného v trestním řízení, vymezení pojmu poškozeného, kategorie poškozených, jejich zastupování, pojem oběti trestného činu. Tuto část přirozeně uzavírá rozбором práv poškozených, na což plynule navazuje druhou částí zaměřenou na problematiku adhezního řízení (kapitola třetí). Následně uvádí již jen velmi stručně úvahy *de lege ferenda* (kapitola 4.) a vlastní, taktéž spíše minimalistický závěr, v němž potvrzuje napříč prací zastávaný subjektivní názor o zlepšujícím se, nicméně nadále nedostačujícím rozsahu práv poškozeného a jeho možností ovlivnit trestní řízení v porovnání s postavením obviněného.

4. Vyjádření k práci

Diplomantka má velmi dobré vyjadřovací schopnosti a především oceňuji zdařile zvolenou funkční systematiku práce zahrnující množství dílčích, přitom úzce souvisejících problémů. Díky tomu i navzdory menšímu výběru využitých pramenů, a ke škodě věci poněkud upozaděné judikatuře, je výsledný text informačně bohatý a velmi dobře čtivý.

Diplomantka velmi vhodně poukazuje na řadu problematických otázek, ač je často neřeší do větší hloubky, což je ovšem zřejmě ve velké míře dáno i omezeními vyplývajícími z předpokládaného rozsahu a délky diplomové práce. Příležitostně to může vést k určitým zavádějícím zjednodušením, například když uvádí, že pokud poškozený uplatňuje adhezní nárok na náhradu nemajetkové újmy, nespadá tam na rozdíl od občanskoprávní úpravy náhrada za ublížení na zdraví. Vychází přitom ze znění § 43 odst. 1 tr. ř., ponechává však stranou § 228 tr. ř., potažmo 2958 o. z. V této souvislosti pak pomíjí položky jako je bolestné a ztížení společenského uplatnění, které se v adhezním řízení exaktně vyčísľují (viz str. 14 a 15 práce). Dále např. není tak zcela pravda, že by poškozený nenesl v adhezním řízení důkazní břemeno, jak by se mohlo zdát z vyjádření na str. 46 (parafráze zdroje označeného poznámkou pod čarou č. 147, kterou diplomantka systematicky podřadila pod adhezní řízení), což však již dále správně rozebírá na str. 48 a zejména 51. V kapitole 3.7. pak poněkud splývá rozsah odvolacích oprávnění poškozeného (ve vztahu k vymezení napadaného výroku, potažmo toho, kdy jde o odvolání ve prospěch a kdy v neprospěch).

Celkově z práce vyplývá jednoznačný názor diplomantky na to, že postavení poškozeného by mělo být pro trestní řízení ještě významnější (nutno říct, že tento závěr větší diskusi nepodrobuje). Správně poukázala na řadu problematických otázek, vhodně nepřehlédla ani odklony trestního řízení a sama uvedla vlastní, byť velmi obecné návrhy *de lege ferenda*.

Diplomantka nevychází z cizojazyčných pramenů ani neprovádí komparaci se situací v zahraničí, na druhou stranu tím získaný prostor v práci využila dobře. Nepouští se do příliš detailního zkoumání jednotlivých institutů ani hlubších polemických rozborů v širších souvislostech, nicméně s ohledem na konsistentní a dobře zvolené zaměření práce, prokázala diplomantka dobrou orientaci v řešené problematice a schopnost předložit vědecký odborný text srozumitelný, čtivý, stručný a z hlediska požadavků na diplomové práce informačně zcela dostačující. Předložený text tak splňuje požadavky na práce diplomové.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíle práce vymezila diplomantka v úvodu v podstatě jako rozbor postavení poškozeného v trestním řízení s podrobnějším zaměřením na vybraná práva sloužící k jeho ochraně v trestním řízení a shrnutí nejdůležitějších aspektů adhezního řízení. Takto vytýčeného cíle diplomatka dosáhla.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	V automatické kontrole na plagiáty vykazuje text míru podobnosti běžnou v právnických textech, působí kompaktním dojmem, na informační zdroje je v textu průběžně odkazováno, příležitostně jsou i vzájemně konfrontovány. Diplomantka téma zpracovává logicky a sama k řešenému uvádí vlastní názor. Práce tak ve svém celku nevzbuzuje pochybnosti o jejím vlastním autorském přínosu.
Logická stavba práce	Velmi dobrá, text se přirozeně rozvíjí, jednotlivá dílčí témata jsou přehledně dělena, ve vhodných situacích na sebe však přirozeně navazují.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Diplomantka v textu na dostatečné množství pramenů průběžně a řádně odkazuje, parafrázovaný text z vícero zdrojů přirozeně do práce vkládá, příležitostně hodnotí či konfrontuje. V práci bylo možné zohlednit více judikatury (a pokud např. na str. 12 odkazuje na ustálenou judikaturu, měla by jí standardním způsobem upřesnit odkazem na některá konkrétní rozhodnutí). Cizojazyčných pramenů v práci využito není.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Diplomantka při zvoleném způsobu zpracování tématu poukázala jednak na základní východiska, nepřehlédla však ani řadu dalších souvisejících úskalí, z čehož je zřejmé, že nejde o povrchní zpracování. Na druhou stranu tato dílčí úskalí zpravidla již hlubší analýze a komplexnějšímu rozboru v širších souvislostech nepodrobuje, zjevně však nejde o nežádoucí alibistické vyhýbání problematickým otázkám. Z hlediska požadavků na diplomovou práci je hloubka analýzy zcela dostačující.

Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je na velmi dobré úrovni, zvolený způsob zpracování tabulky ani grafy nežadá.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková i stylistická úroveň je velmi dobrá, práce byla zjevně psána i kontrolována s náležitou pečlivostí, které uniklo jen zcela zanedbatelné minimum překlepů či zjevných nesprávností (např. obhajoby namísto obžaloby na str. 29, či Kněžíček namísto Kněžínek na str. 63). Vyjadřovací schopnosti diplomantky jsou na velmi dobré úrovni, text je zpracován a formulován stručně, odborně a přitom čtivě i srozumitelně.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Doporučuji
Navržený klasifikační stupeň	2

Při obhajobě by diplomantka mohla rozebrat svůj názor na možnosti poškozeného domáhat se odsouzení obviněného (*de lege lata* i *de lege ferenda*)?

V Praze dne 14. 12. 2020

Simona Heranová
oponentka